

Uwagi AKADEMII MŁODYCH UCZONYCH
do projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w sprawie nagród ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki (2018)

Opracowali w oparciu o uwagi własne i pozostałych członków AMU:

dr hab. Karol Palka, prof. IM PAN (Instytut Matematyczny PAN,
palka@impan.pl)

dr hab. Anna Ajduk (Uniwersytet Warszawski, aajduk@biol.uw.edu.pl)

Opiniowane rozporządzenie wprowadza istotne zmiany w porównaniu z poprzednim rozporządzeniem z dnia 15 stycznia 2013 r. i **prowadzi do znaczącego i, naszym zdaniem, niepożądanego, obniżenia rangi nagród Ministra.**

§ 1 pkt. 1 lit. a), § 2 Nowe rozporządzenie proponuje nagradzać za „znaczące”, a nie, jak do tej pory, „wybitne” osiągnięcia. W podanych definicjach osiągnięć znaczących mieści się każdy przejaw sensownej działalności naukowej, dydaktycznej, artystycznej, wdrożeniowej i organizacyjnej. Nie sprecyzowano wymogów dotyczących wysokiego poziomu tych osiągnięć w kontekście międzynarodowym. Dla przykładu, samo kierowanie grantem naukowym może zostać uznane za dobry powód do przyznania nagrody. Do nagrody dydaktycznej nie trzeba już być promotorem przełomowych prac doktorskich, ale obok aktywności w kształceniu trzeba jeszcze wykazywać aktywność w zakresie „wychowywania studentów lub doktorantów” (nie określono kryteriów pomiaru ww. aktywności). W przypadku nagrody organizacyjnej wystarczy „efektywnie” zarządzać podmiotem wymienionym w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Ustanowienie tak nieprecyzyjnych i niskich wymagań do uzyskania nagrody jest sprzeczne z promowaniem osiągnięć wybitnych i istotnie obniża rangę przyznawanych nagród.

§ 3 ust. 1 Nowe rozporządzenie wyklucza z grona wnioskodawców podstawowe jednostki organizacyjne uczelni, komitety naukowe PAN, wydziały lub komisje PAU, stowarzyszenia naukowe i naukowo-techniczne. Pozostawia prawo do zgłaszania kandydatur rektorom uczelni, prezesom PAN i PAU oraz dyrektorom instytutów naukowych i badawczych. Biorąc pod uwagę, że każdy z wnioskodawców (np. rektor uczelni) może zgłosić tylko jednego kandydata do nagrody w danej

kategorii (naukowej, dydaktycznej, wdrożeniowej, organizacyjnej, za całokształt dorobku) znacząco ogranicza to liczbę zgłaszanych do nagród osób. Wprowadza to też niebezpieczną asymetrię między instytutami badawczymi i naukowymi, a uczelniami – po jednym kandydacie do nagrody może zgłosić zarówno dyrektor instytutu zatrudniający kilkudziesięciu-kilkuset naukowców, jak i rektor zatrudniający ich wielokrotnie więcej. Zatem szanse naukowca pracującego na uczelni na zgłoszenie do nagrody Ministra stają się znacząco niższe w porównaniu z osobami zatrudnionymi w instytutach. Uważamy, że prawo do zgłaszania kandydatów powinny zachować komitety naukowe PAN i PAU, stowarzyszenia naukowe i naukowo-techniczne, podobnie jak i jednostki uczelni odpowiedzialne za postępowania w sprawie stopni i tytułów. Można też rozpatrzyć możliwość, by takie prawo miała np. grupa 5 profesorów tytularnych z reprezentowanej przez kandydata dyscypliny.

Nasz sprzeciw budzi też przyznanie inicjatywy wnioskodawczej samemu Ministrowi. Wprowadzenie Ministra jako wnioskującego i oceniającego łamie podstawowe standardy w tego typu procedurach nagradzania, szczególnie wobec likwidacji zespołu oceniającego (por. niżej), tworząc tym samym pole do nadużyć.

§ 4 ust. 4 pkt. 1 Do wniosku rektora wymagane jest dołączenie opinii Senatu, do wniosku Prezesa PAN opinii Zgromadzenie Ogólnego Akademii, do wniosku prezesa PAU – opinii Walnego Zgromadzenia PAU. Gremia te mają dużo obowiązków, zbierają się rzadko, często w terminach odległych od terminu składania wniosku, i składają się ze specjalistów, których dziedziny są zazwyczaj odległe od dziedziny działalności kandydata do nagrody. Rozwiązanie to jest zatem нефunkcjonalne i stanowi utrudnienie w składaniu wniosku.

§ 6 ust. 1 **Kryteria oceniania wniosków są ogólnikowe i mają być tylko „uwzględniane”. Nie określono konkretnie jak, przez kogo i w jakim stopniu.**

§ 6 ust. 2 **Rozporządzenie nie przewiduje ani recenzowania wniosku przez ekspertów, ani powstania zespołu oceniającego. Cały tryb oceny wniosków w zasadniczy sposób obniża standardy oceny naukowców i dydaktyków.**

Nie mamy wątpliwości, że wnioski powinny być recenzowane przez ekspertów specjalizujących się w dziedzinie kandydata, a na ich podstawie decyzje powinien podejmować Zespół Oceniający. Członkowie zespołu powinni być rekomendowani przez kompetentne gremia (np. Komitety Naukowe PAN). Brak zdefiniowania Zespołu Oceniającego godzi w jasność reguł przeprowadzania postępowania, może też rodzić problemy formalne ze zleceniem oceny podmiotom lub osobom trzecim, związane z RODO. Zdajemy sobie sprawę, że rozporządzenie nie wyklucza, by Minister powołał taki zespół, jednak uważamy, że jego powołanie powinno być koniecznym wymogiem opisanym w rozporządzeniu, a nie jedynie

ewentualnością.

§ 7 ust. 2 Jedynym ograniczeniem liczby nagród przyznanych jednej osobie jest zapis w niniejszym ustępie, ustalający tę liczbę na jedną nagrodę rocznie. Uważamy, że przynajmniej w przypadku nagród za całokształt działalności, nagroda powinna być przyznawana danej osobie tylko jeden raz w ciągu jej kariery.

§ 8. ust. 2 Ustalenie tak wysokiej liczby nagród (200, podczas gdy do tej pory przyznawano jedynie po kilka nagród za osiągnięcia naukowe i osiągnięcia dydaktyczne) znacząco obniży ich rangę, co jest z pewnością niepożądane. Proponujemy też wprowadzenie podziału nagród, przynajmniej dotyczących osiągnięć naukowych, na typy dziedzin (np. ścisłe, techniczne, humanistyczne i społeczne, o życiu).